

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ

Döküman Kodu : S.HB.PR.07

Yayın Tarihi : 17.11.2023

Revizyon No : 00

Revizyon Tarihi :

Sayfa No : 1/4

KENDİNE VE BAŞKALARINA ZARAR VERME RİSKİ OLAN HASTALARA YÖNELİK BAKIM SÜREÇLERİ PROSEDÜRÜ

1. AMAÇ :

Diğer tüm alternatifler denendikten sonra, yatan hastaların kendini ve başkalarını yaralama riskine karşı veya tıbbi tedavinin kesintisiz olarak sürdürülmesini sağlamak amacı ile son çare olarak kullanılacak olan kısıtlamaların uygulanmasında izlenecek yolları ve kısıtlama altına alınan hastaların bakımını tanımlamaktır. Kısıtlamalar, hastayı cezalandırmak ya da personelin rahatlığını sağlamak amacı ile kullanılamaz. Kısıtlamalar doktor tarafından order edilir ve hemşire tarafından uygulanır.

NOT : Hastanemize, kendisine ve başkalarına zarar verme riski bulunan ayaktan hastalar, tedavi olmak için başvurduğunda; özellikle mental bozukluğu olan hastalarda gerekli iletişimdeki bozukluk ve iletişim kuramama, diş tedavisi esnasında hastayı istenen pozüsyonda tutmadaki güçlük veya tutamama gibi sebeplerden; ameliyathanede genel anestezi altında tedavileri yapılmaktadır. Aşağıda verilen bilgiler yataklı kurumlarda olması gereken genel işleyişi belirtmektedir.

2. KAPSAM :

Bu talimat kısıtlama altına alınacak hastaların tanımlanması, kısıtlama uygulaması ve kısıtlama altındaki hastanın bakımını kapsar.

3. KISALTMALAR :

4. TANIMLAR :

Kısıtlama : Alternatif seçenekler başarısız kaldığında, hastanın kendisini ya da başkalarını yaralamasını önlemek amacıyla, fiziksel aktivitelerinin kontrolü için, bedenin bir bölümünün hareketlerini kısıtlamaya yarayan fiziksel ya da mekanik ekipman kullanımınıdır. Kısıtlama için hastanın klinik durumuna uygun minimum kısıtlama şekli seçilerek en uygun zamanda sonlandırılması esastır.

Kısıtlamaya Alternatifler : Kısıtlama kararından önce hastaya zaman tanımak ve dikkatini başka bir yöne çekmek için kullanılan yöntemlerdir.

Güvenlik Amaçlı ya da Güvenliği Destekleyici Ekipman : Tıbbi, cerrahi ya da teşhise yönelik işlemler esnasında, işlemin düzenli bir parçası için düşünülmüş mekanizmalardır. Örneğin; ameliyat esnasında vücudun sabitlenmesi amacı ile bağlanması, IV tedavi için tespit tahtaları kullanımı, post-operatif ve konfüze ya da entübe hastaların geçici olarak kısıtlanması, konfüze hastaların yataktan düşmesini önlemede güvenlik ekipmanı kullanımı. Kısıtlama, hastanın kısıtlama ihtiyacı doğrultusunda iki yolla yapılabilir.

Fiziksel Kısıtlama : Hastanın herhangi bir uzvunun hareket etmesini önlemek amacı ile dışarıdan uygulanan, kısıtlama ekipmanı ile yapılan kısıtlamadır.

İlaç Kullanımı Yolu İle Kısıtlama : Hastanın tıbbi ve psikolojik durumu için standart olmayan bir tedavi şekli ve hastanın hareket özgürlüğünü kısıtlamak ya da davranışlarını kontrol altına almak amacıyla uygulanan bir ilaç kullanma yoludur.

Kısıtlama Tipleri ve Önerilen Endikasyonlar :

Kol Tespit Tahtası : Sürekliliği kesildiği zaman hastanın tıbbi tedavisini olumsuz etkileyecek kateter, NG, IV yollar ve tüpleri çıkarma eğiliminde olan hastalar için kullanılır.

Parmaksız Eldiven : Kol tespiti ile beraber parmak hareketlerinin kısıtlanmasını içerir.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
BİRİM KALİTE SORUMLUSU	KALİTE YÖNETİM DİREKTÖRÜ	DEKAN

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ

Döküman Kodu	: S.HB.PR.07
Yayın Tarihi	: 17.11.2023
Revizyon No	: 00
Revizyon Tarihi	:
Sayfa No	: 2/4

KENDİNE VE BAŞKALARINA ZARAR VERME RİSKİ OLAN HASTALARA YÖNELİK BAKIM SÜREÇLERİ PROSEDÜRÜ

El ve Ayak Bağları : Kendisine ve başkalarına zarar verebilecek hastalar için kullanılır. Bağlar; ince ve sert malzemeden olmamalı, dolaşımı engelleyecek sıkılıkta ve IV tedavinin uygulandığı alana uygulanmamalıdır.

Yatak Kemerleri : Yatak kemerleri, yatak kenar parmaklıkları üzerinden tırmanmaya çalışan hastaları yataktan tutmak ve zarar görmesini engellemek için kullanılır. Kullanırken aşağıda yer alan önlemler alınır.

- Hastanın beline uygulanan kemer asla çok ince olmamalıdır.
- Hasta ile bel bandı arasında el girecek kadar boşluk olmasına dikkat edilir.
- Bel bandını yatağın hareket etmeyen herhangi bir bölümüne bağlamak ve hastanın hareket etmesini önlemek güvenli değildir.

Tekerlekli Sandalye Bantları : Sandalyede otururken bedenini kontrol edemeyen ve kayıp düşme riski olan hastalar için kullanılır. Bantlar, toka, kanca ya da düğümle sandalyeye tutturulur. Sandalyedeki hasta düzenli aralıklarla gözlenir ve vücudun kaymasıyla bantlar tarafından oluşturulacak yaralanmalar önlenir.

Bağlar içindeki hastaların güvenli bir şekilde korunduğundan emin olacak şekilde yerleştirilir.

Yatak Kenarlıkları : Özelliği gözetilmeksizin tüm hastaların yatak kenarlıkları hasta uyuduğu zaman kaldırılır. Yatak kenarlıklarının hasta için fiziksel bir engel olduğu göz önüne alınmalı, gereksiz yere kaldırıldığında ya da hastaya yeterli açıklama yapılmadığında, kalkık durumda olan kenar parmaklıklarının üzerinden atlayarak inmeye çalışan hastanın yaralanmasına sebep olabileceği unutulmamalıdır. Konfüze, huzursuz, kas kontrolü zayıf hastalar; yatak kenarlıkları kullanmada yüksek risk gösteren hastalardır. Bu tür hastalarda, birbirini takip eden kenar parmaklık boşlukları, baş ve ayakucu boşlukları ile parmaklıklar arasındaki boşlukların hastanın yaralanması için tuzak oluşturabileceği unutulmamalıdır. Yatak kenar parmaklıkları kısıtlama olarak kullanılacaksa, yatak ile parmaklıkların arası doldurulmalıdır. Yatak kenar parmaklıklarının hasta tarafından nasıl kullanılacağı öğrenilebileceği, bunları indirebileceği ve yatağından ayrılabilceği gözönüne alınmalı ve gerektiğinde kenar parmaklıkların kilidi kapatılmalıdır.

HASTANIN DURUMU	KISITLAMAYAN ALTERNETİFLER
IV yollarını, tüplerini ve pansumanını çekiştiren hastalar	Yakın Gözlem
	Tüplere ya da IV yollara ulaşamayacak bir pozisyon sağlama
	Bu tür girişimleri hastanın göremeyeceği şekilde giysi içine saklama
	Yakın gözlem
	Gerçek bir oryantasyon sağlama
Düşmeye meyilli, yataktan çıkmaya eğilimli, davranışları şüpheli, konfüze hastalar	Duyusal yardımcıların kullanımı
	Hastanın dikkatinin yeniden değerlendirilmesi
	Dikkatin başka yöne yönlendirilmesi
	Hastayı hemşire istasyonuna yakın bir yere yerleştirme
	Işıklandırmayı artırma
	Tuvalet ihtiyaçlarını programlama
	Egzersiz ihtiyaçlarını programlama
	Yeme içme ihtiyaçlarını programlama
	Yakın gözlem
	Çevrenin güvenlik açısından kontrol edilmesi
Kullanılan ilaç tedavilerinin olası yan etkileri hakkında bilgi sahibi olma	

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
BİRİM KALİTE SORUMLUSU	KALİTE YÖNETİM DİREKTÖRÜ	DEKAN

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ

Döküman Kodu	: S.HB.PR.07
Yayın Tarihi	: 17.11.2023
Revizyon No	: 00
Revizyon Tarihi	:
Sayfa No	: 3/4

KENDİNE VE BAŞKALARINA ZARAR VERME RİSKİ OLAN HASTALARA YÖNELİK BAKIM SÜREÇLERİ PROSEDÜRÜ

HASTANIN DURUMU	KISITLAMAYAN ALTERNETİFLER
Kasıtlı olmayan ajitasyon, agresyon	Davranışlara sınır koyma
	Sözel sakinleştirici teknikler kullanma
	Psikiyatri konsültasyonu
	İşbirliği
	Yeniden güven / duygusal destek sağlama
	Tıbbi durumun yeniden değerlendirilmesi

5. SORUMLULAR : Tüm hemşire ve doktorlar, postoperatif müşahede odası nöbetçi personeli

6. FAALİYET AKIŞI :

Kısıtlama Alternatifleri : Kısıtlamalar denenmeden önce aşağıda yer alan alternatifler denenmiş olmalıdır:

Alternatif girişimlerin başarısız olduğu durumlarda hastanın vücut yapısı ve ağırlığı göz önünde tutularak, fiziksel ve psikolojik zarar görmesine engel olacak kısıtlama yoluna geçilir. Hareket kısıtlama, kararı hekim tarafından verilir. Kısıtlama kararı tedavi planına yazılır. Tedavi planında; uygulamanın başladığı tarih ve saat, uygulamanın hangi aralıklarla kontrol edileceği ve uygulamanın sonlandırıldığı tarih ve saat belirtilir. Kısıtlama belirlenen yöntemler doğrultusunda uygulanır.

Hastaya uygulanacak olan kısıtlamanın sebepleri ve önemi, hastanın anlama düzeyine bağlı olarak açıklanır. Hastaya anlatılmıyorsa ailesine açıklanır. Açıklama, kısıtlamanın bakımın devamlılığı, diğer alternatiflerin denendiği ama başarısız olunduğu, hasta kısıtlama altındayken de konforunun ve rahatının sağlanacağı, kısıtlama altında iken sürekli gözleneceği, kısıtlama kullanımı için yeniden ve sürekli değerlendirme yapılacağı, ailenin desteğinin önemli olduğu ve kısıtlamanın kaldırılması için nasıl bir yol izleneceği bilgilerini kapsar. Hasta ya da ailesinin, kısıtlamanın kazalardan koruma amaçlı olduğu ve bir cezalandırma olmadığını anlaması sağlanır.

Kısıtlama orderi doktor tarafından en fazla 24 saat için verilir ve sonlandırma saati yazılır. **Acil durumlarda dışı kısıtlama uygulanmadan önce doktorun yazılı istemi olmalıdır.** Acil durumlarda sözel direktif alınarak kısıtlama uygulanır. 24 saat içinde doktor direktifi yazılı hale getirilir. 24 saat sonra doktor tarafından değerlendirilen hastanın kısıtlaması devam edecek ise yeni bir direktif yazılır. **Doktor istemi; hastanın kısıtlamaya ihtiyaç gösteren değerlendirmesini, kısıtlamanın zamanını, kısıtlama şeklini, klinik endikasyonu ve istem zamanı ile doktorun imzasını kapsar.**

Kısıtlama sırasında hastaların hakları ve saygınlıkları korunur. Gerekğinde güvenlik elemanı ve mümkünse hastanın ailesi, hastanın hemşiresi ve doktorun gözetimi altında kısıtlama uygulanır.

Hemşire kayıtları aşağıdakileri kapsar :

- Kısıtlama süresi
- Kısıtlamaya alternatif uygulamalar
- Hastanın kısıtlama ihtiyacının tanınması
- Kısıtlamanın tipi
- Hastanın kısıtlamaya cevabı
- Kısıtlama sebebi ve kısıtlama periyodunda hastanın bakım ihtiyaçlarının değerlendirilmesi

Kısıtlamanın doktor progresleri aşağıdakileri kapsar :

- Kısıtlamaya başlama zamanı
- Hastanın kısıtlamaya olan cevabı

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
BİRİM KALİTE SORUMLUSU	KALİTE YÖNETİM DİREKTÖRÜ	DEKAN

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ

Döküman Kodu	: S.HB.PR.07
Yayın Tarihi	: 17.11.2023
Revizyon No	: 00
Revizyon Tarihi	:
Sayfa No	: 4/4

KENDİNE VE BAŞKALARINA ZARAR VERME RİSKİ OLAN HASTALARA YÖNELİK BAKIM SÜREÇLERİ PROSEDÜRÜ

- Kısıtlamaya alternatif uygulanan girişimler
- Kısıtlama sonrası hastanın durumu

Kısıtlama Altında Olan Hastaların Bakımı

Kısıtlama altında olan hastalar hemşire tarafından, kısıtlama uygulanan alanın durumu (deri bütünlüğü ve dolaşım durumu), kısıtlamaya cevapları açısından her 15 dakikada bir yeniden değerlendirilir.

Hemşire tarafından her 60 dakikada bir beslenme, boşaltım, O2 ihtiyacı, mobilizasyon ve hijyen yönünden ihtiyaç değerlendirmesi yapılır. Her 4 saatte bir hasta, doktor ve hemşire tarafından kısıtlamanın sonlandırma zamanı açısından birlikte değerlendirilir, kısıtlamaya devam edilip edilmeyeceğine karar verilir. Yeniden değerlendirme sonucu kısıtlamasına son verilen hastaların ailesine hastaya yaklaşım hakkında bilgi verilir ve bakıma katılımları sağlanır.

Kısıtlama altındaki hastaya aktif ya da pasif egzersiz için yardım edilir. Hastanın tuvalet ve hijyen ihtiyacı eğer mümkünse hastaya eşlik edilerek ya da sürgü ve ördek ile karşılanır. Kısıtlama alanlarına dolaşımı sağlamak için nazikçe masaj yapılır.

Hasta, yemek yerken gözlenir ve eğer gerekli ise yemesine yardımcı olunur. Hasta sırt üstü uzanmış durumda iken aspirasyon riski sebebiyle bu pozisyonda beslenmez.

Acil durumlarda (yangın gibi) hastanın tehlike yerinden uzaklaştırılması için, hasta çabucak ve nazikçe kısıtlamalarından uzaklaştırılır ve görevli personel eşliğinde güvenli bir alana götürülür ve rahatlaması sağlanır. Hastada kısıtlama nedeniyle herhangi bir zarar oluşmuş ise "İstenmeyen Olay Bildirim Formu" doldurularak kalite birimine gönderilir.

Kısıtlamaların Kaldırılması :

Her 15 dakikada bir hemşire tarafından, her 4 saatte bir doktorla birlikte hasta belirlenen kriterler doğrultusunda değerlendirilir. Hasta kısıtlamanın kaldırılması yönünden kriterlere uygunsa; sakin, kendisine ve çevresine zarar verecek davranışları azalmış, kendisine uygulanan işlemlere karşı reaksiyon göstermiyor, takılmış olan kateter ve tüpleri çıkarma girişiminde bulunmuyorsa kısıtlama kaldırılır. Hasta kısıtlamanın kaldırılması yönünden kriterlere uygun değilse doktor direktiflerinde belirtilen süre içinde kısıtlama devam eder.

7. İLGİLİ DOKÜMANLAR :

İstenmeyen Olay Bildirim Formu

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
BİRİM KALİTE SORUMLUSU	KALİTE YÖNETİM DİREKTÖRÜ	DEKAN